

Reliability analysis

Ανάλυση αξιοπιστίας

- ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.
- ΤΡΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ.
- ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ SPSS.
- ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Συνήθως όταν θέλουμε να «μετρήσουμε» χαρακτηριστικά π.χ. η ποιότητα σχολικής ζωής, η ικανοποίηση από τις υπηρεσίες ενός νοσοκομείου, ξενοδοχείου και άλλες ανθρώπινες συμπεριφορές κατασκευάζουμε ένα τεστ, μία **κλίμακα** που αποτελείται από ένα πλήθος ερωτήσεων.

Κλίμακα (Scale)

- Αποτελείται από ένα πλήθος ερωτήσεων σχετικές με αυτό που μετρά.
- Οι ερωτήσεις σε κάθε ερώτηση καταγράφονται και λαμβάνεται ο μ.ο. τους ως ένα σκορ σε κάθε πειραματική μονάδα.
- Η απάντηση σε μία επιμέρους ερώτηση (item) έχει ακριβώς την ίδια σημασία με κάθε άλλη απάντηση εντός της κλίμακας

Κλίμακα

- Κάθε υποερώτηση είναι τέτοια ώστε να ρωτάμε με διαφορετικό τρόπο κάτι σχετικό με τη θεωρητική μας μεταβλητή (π.χ. ικανοποίηση από σχολείο).
- Οι πιθανές απαντήσεις σε κάθε υποερώτηση είναι του ίδιου τύπου και της ίδιας φοράς.
- Κλίμακες τύπου Likert.

Likert Scale

- 2 point: ισχύει-δεν ισχύει, ναι-όχι....
- 3-point: ισχύει-ούτε ισχύει ούτε δεν ισχύει-δεν ισχύει....
- 5-point: ισχύει απόλυτα-ισχύει-ούτε ισχύει ούτε δεν ισχύει-δεν ισχύει-δεν ισχύει απόλυτα.
- 7-point: ισχύει απόλυτα-ισχύει- μάλλον ισχύει-ούτε ισχύει ούτε δεν ισχύει-μάλλον δεν ισχύει-δεν ισχύει-δεν ισχύει απόλυτα.

Κλίμακα

- Κάθε κλίμακα πρέπει να διακρίνεται για δύο βασικές ιδιότητες της:
  1. ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ (VALIDITY)
  2. ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ (RELIABILITY)

ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ

- Η κλίμακα πρέπει να αντιπροσωπεύει επακριβώς τις διαστάσεις που θέλει να εξηγήσει ή να διαμορφώσει σε θεωρητικό επίπεδο. Διακρίνεται σε:
  1. Εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής.
  2. Προβλεπτική εγκυρότητα.
  3. Συντρέχουσα εγκυρότητα.
  4. Εγκυρότητα περιεχομένου.

Εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής

- Απαντά στο ερώτημα αν τα δεδομένα υποστηρίζουν τη θεωρία που ερμηνεύει την έννοια. Διακρίνεται μεταξύ άλλων σε:
  1. Εγκυρότητα προσώπου: είναι η κλίμακα κατάλληλη;
  2. Συγκλίνουσα/ αποκλίνουσα: αν σχετίζεται/δεν σχετίζεται με άλλες που εκτιμούν/δεν εκτιμούν το ίδιο φαινόμενο.

Προβλεπτική εγκυρότητα

- Όταν είναι σε θέση με βάση τις σημερινές αξιολογήσεις να προβλέψει μελλοντικές στάσεις π.χ. από την κλίμακα ικανοποίησης από ένα ξενοδοχείο να προβλέψουμε αν ξαναέρθει ο πελάτης, αν το συστήσει σε κάποιον άλλο κ.ο.κ.

Συντρέχουσα εγκυρότητα

- Όταν οι τιμές της διαφοροποιούνται προς την αναμενόμενη κατεύθυνση μεταξύ ομάδων ατόμων οι οποίες αντικειμενικά διαφέρουν ως προς την υπό μελέτη κλίμακα.

Εγκυρότητα περιεχομένου

- Οι ερωτήσεις καλύπτουν το εύρος του περιεχομένου της εννοιολογικής κατασκευής.

Αξιοπιστία (Reliability)

- Η ικανότητα του ερωτηματολογίου- της κλίμακας να δίνει ίδια αποτελέσματα κάτω από τις ίδιες συνθήκες.
- Δείκτης αξιοπιστίας. Τιμές στο διάστημα $[0,1]$. Τιμές κοντά στο μηδέν έλλειψη αξιοπιστίας.

$$M=T+e$$

M: το σκορ στην κλίμακα, T: το θεωρητικό άγνωστο σκορ, e: το σφάλμα.

Αξιοπιστία

- Ο δείκτης αξιοπιστίας ρ ορίζεται από την σχέση:
Διακύμανση του T / Διακύμανση του M.
- Το ποσοστό της μεταβλητότητας του παρατηρούμενου σκορ που μπορεί να αποδοθεί στην κλίμακα.
- Αδυναμία υπολογισμού
- Εκτίμηση

Μέθοδοι υπολογισμού του συντελεστή αξιοπιστίας

- Χρήση Parallel measurements (distinct but equivalent).
  1. Test-Retest method
  2. Alternate forms
  3. Split-Half
  4. Cronbach alpha

Test-Retest method

- Οι ερωτώμενοι συμπληρώνουν την κλίμακα σε δύο διαφορετικές χρονικές στιγμές. Η αξιοπιστία της κλίμακας μπορεί να εκτιμηθεί από το συντελεστή συσχέτισης μεταξύ των δύο σκορ.
- Μειονεκτήματα

Alternate forms

- Παρόμοια μέθοδος με την Test-Retest με τη διαφοροποίηση ότι χρησιμοποιούμε διαφορετικές εκδοχές (versions) της κλίμακας σε κάθε χρονική περίοδο.
- Μειονεκτήματα (Expensive-impractical)

Split-Half method

- Οι υποερωτήσεις διαιρούνται σε δύο μέρη. Συνήθως μονές-ζυγές και όχι πρώτες τελευταίες.
- Υπολογίζεται το σκορ για κάθε μισό.
- Υπολογίζεται ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ των δύο σκορ.
- Τότε ο εκτιμητής είναι:
$$(2r/(1+r))$$

Cronbach alpha

- Οι N υποερωτήσεις της κλίμακας διαμερίζονται σε όλα τα δυνατά μισά. Για κάθε μισό υπολογίζεται το σκορ.
- Συσχετίζονται τα σκορ αυτά.
- Λαμβάνεται ο μέσος όρος αυτών των συσχετίσεων (r_{bar}). Τότε ο εκτιμητής είναι:

$$N * (\text{cov\_}/\text{var\_}) / (1 + (N-1) (\text{cov\_}/\text{var\_}))$$

Cronbach alpha

- Υπό την υπόθεση ότι οι διακυμάνσεις των item είναι ίσες, προκύπτει ο τυποποιημένος συντελεστής του Cronbach Standardized item alpha

$$\alpha = (N \cdot r_{\text{bar}}) / (1 + (N - 1) \cdot r_{\text{bar}})$$

- Αύξουσα συνάρτηση του N και r_{bar}

Τιμές του Cronbach

- Λαμβάνει τιμές στο $[0,1]$. Το 0 ερμηνεύεται ως έλλειψη αξιοπιστίας, το 1 ως ισχυρά αξιόπιστη κλίμακα.
- Εξαρτάται από το πλήθος των ερωτήσεων στην κλίμακα.
- Τιμές μεγαλύτερες του 0.7 ικανοποιητικές. Για πολύ σημαντικές μελέτες μεγαλύτερες του 0.9.

Υλοποίηση στο SPSS

- Analyze
- Scale
- Reliability Analysis...

Παράδειγμα

Πηγή: Tutorial of SPSS

- Μια εταιρεία παραγωγής ενός προγράμματος θέλοντας να διαπιστώσει αν πρέπει να συνεχιστεί η προβολή του διεξήγαγε μία έρευνα, απευθύνοντας 7 ερωτήσεις της μορφής: «θα παρακολουθήσετε το πρόγραμμα αν....». Οι απαντήσεις καταγράφονται στο αρχείο `tv_survey.sav`. Είναι οι 7 αυτές ερωτήσεις κατάλληλες για την καταγραφή της επιθυμίας ή όχι του κοινού να συνεχιστεί το εν λόγω τηλεοπτικό πρόγραμμα;

Models

- Alpha models: Συντελεστής του Cronbach. Για δίτιμα δεδομένα είναι ισοδύναμος με τον Kuder-Richardson 20 συντελεστή.
- Split-half models: Correlation between forms, Guttman split-half reliability, Spearman-Brown reliability (equal and unequal length), and coefficient alpha for each half.

Models

- Guttman models: Reliability coefficients λ_1 through λ_6 .
- Parallel and Strict parallel models: Test for goodness of fit of model; estimates of error variance, common variance, and true variance; estimated common inter-item correlation; estimated reliability; and unbiased estimate of reliability.

Statistics options

- Descriptives for
  1. Item: η μέση τιμή, απόκλιση και το πλήθος των πειραματικών μονάδων για κάθε υποερώτηση.
  2. Scale: μέση τιμή, διακύμανση, τυπική απόκλιση και πλήθος ερωτήσεων για την κλίμακα.
  3. Scale if item is deleted: αν ο συντελεστής του Cronbach βελτιωθεί αν εξαιρεθεί μία υποερώτηση. Δίνεται τότε και η μέση τιμή, η διακύμανση της κλίμακας

Statistics options

- Corrected item-total correlation: οι συσχετίσεις μεταξύ κάθε υποερώτησης και του συνολικού σκορ της κλίμακας. Σε μία αξιόπιστη κλίμακα θα πρέπει κάθε υποερώτηση να σχετίζεται με το συνολικό σκορ. Αν διαπιστωθεί ότι η συσχέτιση κάποιας υποερώτησης $< 0,3$ τότε καλό είναι να εξαιρείται από την ανάλυση.

Statistics

- Inter-item
  1. Correlations: δίνεται ο πίνακας των συσχετίσεων μεταξύ των υποερωτήσεων.
  2. Covariances: δίνεται ο πίνακας των διακυμάνσεων μεταξύ των υποερωτήσεων.

Summaries

- Δίνονται η μέση τιμή, η ελάχιστη τιμή, η μέγιστη τιμή, το εύρος, το πηλίκο μέγιστης προς ελάχιστη, η διακύμανση και το πλήθος των ερωτήσεων για

Item Means

Item Variances

Inter-Item Covariances

Inter-Item Correlations

ANOVA TABLE

Διεξάγεται έλεγχος μέσω των τιμών κάθε item.

- F test
- Friedman chi square
- Cochran chi square

ANOVA with Tukey's Test for Nonadditivity

- Produces a test of the assumption that there is no multiplicative interaction among the items.

Hotelling's T-Squared Test

- Produces a multivariate test of the null hypothesis that all items on the scale have the same mean.

Statistics

- Model. Select the model for calculating the intraclass correlation coefficient. Available models are Two-Way Mixed, Two-Way Random, and One-Way Random. Select Two-Way Mixed when people effects are random and the item effects are fixed, select Two-Way Random when people effects and the item effects are random. Select One-Way Random when people effects are random.

Statistics

- Type. Select the type of index. Available types are Consistency and Absolute Agreement
- Confidence interval. Specify the level for the confidence interval. The default is 95%.
- Test value. Specify the hypothesized value of the coefficient for the hypothesis test. This value is the value to which the observed value is compared. The default value is 0.

Υποθέσεις για την εφαρμογή τους.

- Data can be dichotomous, ordinal, or interval, but the data should be coded numerically.
- Observations should be independent, and errors should be uncorrelated between items. Each pair of items should have a bivariate normal distribution. Scales should be additive, so that each item is linearly related to the total score.

Επεξήγηση

- Squared multiple correlation: the observed variability in the response to item which can be explained by the other items.

Βιβλιογραφία

- Cronbach, L. J. 1951. Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16:3, 297-334.
- Ραφτόπουλος και Θεοδοσοπούλου (2002). Μεθοδολογία στάθμισης μιας κλίμακας. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 19, 577-589.
- DeCoster, J. (2005). Scale construction notes. www.stat-help.com/notes.html

Βιβλιογραφία

- Coakes and Steed (1999). Spss analysis without anguish. Chapter 15.
- David Garson. Reliability analysis. www2.chass.ncsu.edu/garson/PA765/reliab.htm